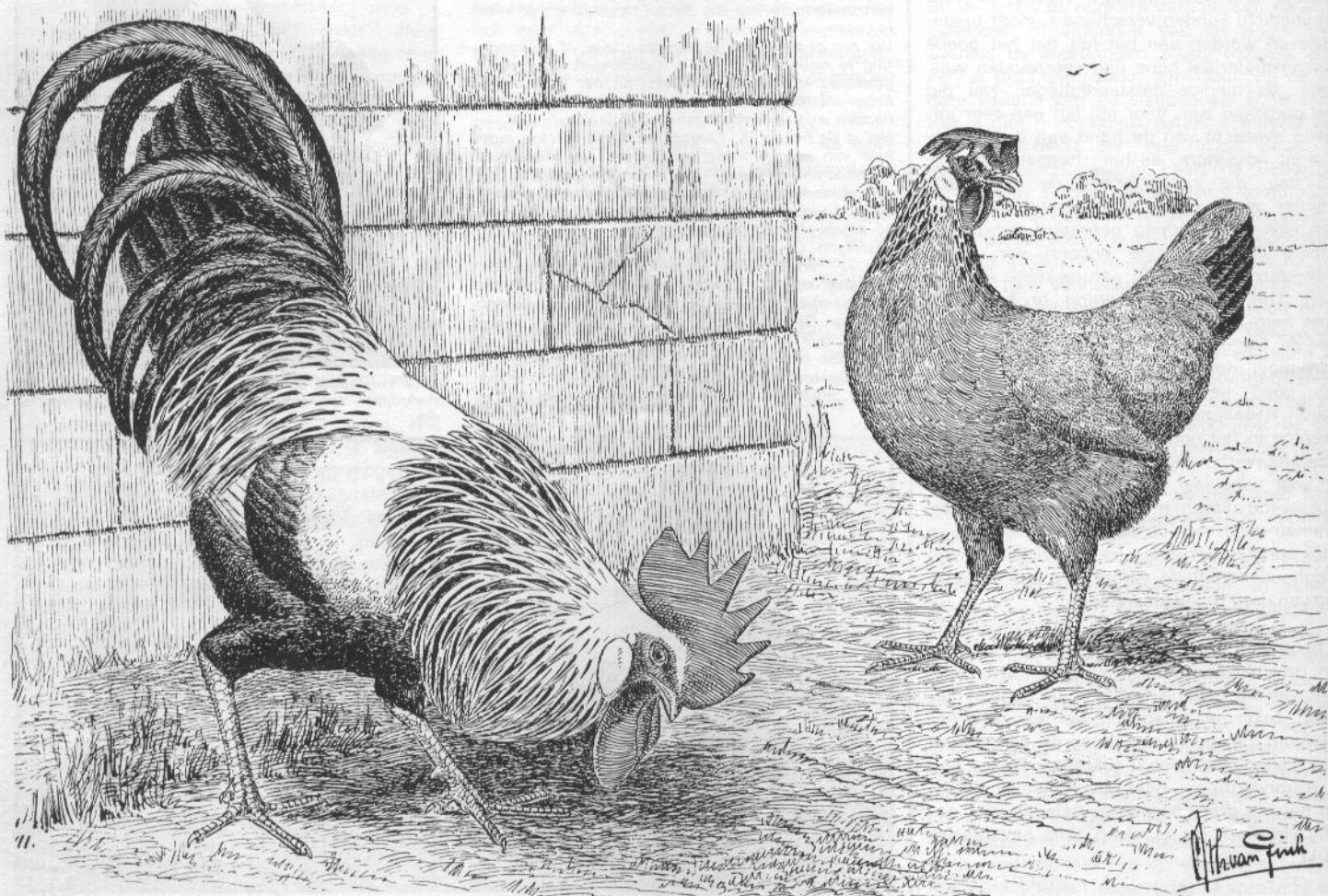

Leghorns worden in vrijwel alle landen gefokt, doch in de meeste gevallen heeft men aan de fokkerij ervan een eigen richting gegeven. De Leghorns zijn oorspronkelijk afkomstig uit Italië, doch men zal er heden ten dage sporadisch nog een goede Leghorn vinden. Amerika heeft destijds al aan alle Leghorn-kleurslagen een eigen richting gegeven, ja men zou beter kunnen zeggen, er een zelfstandig ras van gemaakt. Wij kennen hier alleen witte Amerikaanse Leghorn, doch dit rijkbevederde type

Leghorn komt van de andere kant van de oceaan in meerdere kleurslagen voor. Ook Engeland heeft een grote rol gespeeld in de Leghorn-geschiedenis. Aldaar heeft men er een type-hoen van gemaakt, dat vrijwel alleen de Engelse fokker kan bekoren. Vandaar ook, dat men het Engelse tentoonstellingstype vrijwel niet of slechts zeer sporadisch buiten Engeland tegen komt. Naar onze persoonlijke mening heeft Duitsland een zeer grote rol gespeeld bij de ontwikkeling van de Leghorns. Men heeft

aldaar ook een eigen type ontwikkeld, maar bovendien voor enkele kleurslagen Leghorns, zoals de patrijs- en zilverpatrijskleurige een ander tekeningtype nagestreefd. Men ziet in Duitsland nog wel zilverpatrijs Leghorns, doch aldaar heten zij silberfarbige, met bij de hennen een zeer zware flittertekening. Het eigen Duitse type van de Leghorn kenmerkt zich door een vlakke rug en een fazantachtig gedragen staart.

Zilverpatrijs Leghorns

Dank zij de prachtige kleuren en meestal rijke bevedering wordt deze variëteit wel eens de fraaiste van alle Leghorns genoemd.

Hals en zadeltkening van een zilverpatrijs Leghornhaan. De tekening is bij deze haan zeer krachtig. Ook de vleugel-tekening is bij dit dier mooi te zien. De afbeelding toont duidelijk de tekening der slagpennen.

Steeds meer is de zilverpatrijs Leghorn in ons land op de achtergrond geraakt, evenals trouwens vele kleurslagen Leghorns. Vroeger trof men deze kleurslag nog wel eens aan op boereerven, doch tegenwoordig ziet men daar geen kippen meer of, als ze er nog zijn, een allegaartje. We hoeven niet zo heel ver terug te gaan in de geschiedenis om nog zilverpatrijs Leghorns aan te treffen, zowel bij de boer als bij vele sportfokkers. De kip is thans niet meer rendabel voor de boer en voor zover hij nog hoenders houdt zijn het hybriden.

Waarom de zilverpatrijs Leghorns als tentoonstellingshoenders teruggelopen zijn kunnen we niet natrekken. Deze rasvariëteit is niet alleen een voortreffelijke eierproducent, maar tevens een zeer sierlijke en elegante verschijning. De kleurslag heeft bovendien nog het voordeel, dat er weinig aan hoeft te gebeuren om het ras in tentoonstellingsconditie te brengen, dit in tegenstelling tot de witte Leghorn, die toch gewassen moet worden om een aanvaardbaar figuur te slaan.

De zilverpatrijs Leghorn is een vlijtige legster van vrij grote eieren, die wit van schaal zijn. Het dier is ijverig en steeds zoekend naar voer, zoals wormen en dergelijke. Broedsheid is, evenals bij alle Leghorns, vrijwel uitgesloten. Slechts bij zeer hoge uitzondering zal een hen gaan broeden.

Voor zover er in ons land nog zilverpatrijs Leghorns zijn is het ras in handen van de sportfokker, echter ook niet meer in groten getale. Zo ongeveer vijf en dertig jaar geleden kon men op onze Nederlandse tentoonstellingen nog grote klassen van deze kleurslag vinden. Niet alleen als type-vogel imponeert de zilverpatrijs Leghorn, maar ook vanwege het fraaie tekening-beeld.

De standaard van de zilverpatrijs Leghorn eist het slanke rijzige type. Plompe of zwaar gebouwde dieren worden streng veroordeeld. De kam moet stevig op de kop geplant zijn en mag niet te groot of te zwaar zijn, waardoor bij de haan het overhangen naar één kant voorkomen wordt. Elke hals- en zadelveer van de haan moet een smalle zilverwitte zoom hebben met een zuivere zwarte glanzende schachtstreep. We wijzen er op, dat het hals- en zadelbehang, voor wat het zilverwitte gedeelte betreft, ook blank moet zijn en niet crèmekleurig mag aandoen. De schouderkleur is ook weer zilverwit en de vleugelban-

den, die groenglanzend zwart zijn, vormen een fraai contrast, terwijl de slagpennen een zuivere witte buitenvaan moeten bezitten. De niet te grote, mooi gespreide, niet te hoog gedragen staart, moet uit zuiver zwarte veren bestaan. Borst, buik en dijen zijn van een diepzwarte kleur. De poten zijn geel en middel-lang. De dijbevedering of wel „de broek“ mag niet over het hielgewricht komen, waardoor de vogel een vrij hooggestelde indruk geeft.

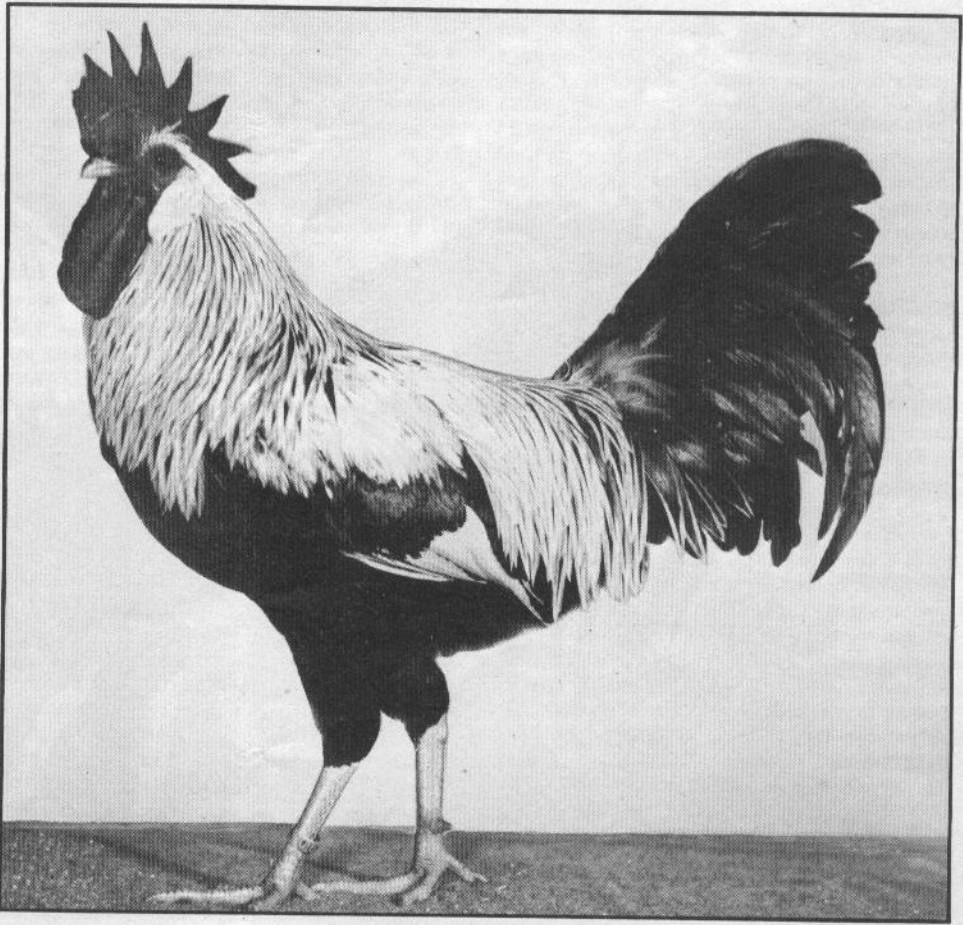
Het type van de hen is, evenals dat van de haan, wel enigszins te vergelijken met het type van de Minorca, echter staat de Leghorn minder hoog op de poten. Het halsbehang van de hen bestaat ook uit een zwarte middenstreep met er omheen een witte omzoming. Vooral deze schachtstreep moet scherp getekend zijn; een onderdeel waaraan grote waarde gehecht wordt. Doorbreken van de streep-tekening aan de punt van de veer moet als een fout worden aangemerkt. De rugkleur van de hen is grijswit. Op iedere veer komt een gelijkmatige pepering voor, niet klonterig dus, maar fijn verdeeld alsof er met de punt van een potlood op getikt is. Een teveel aan pepering geeft klontering, met als gevolg te donkere ruggen, dieren die absoluut ongeschikt zijn voor de tentoonstelling, doch in sommige gevallen als fokdier zeer goed bruikbaar. Hoe gelijkmatiger rug en zadel van de hennen de tekening laten zien des te waardevoller is het dier.

De borst van de hen is warm zalmkleurig, waarin de veernerf zich iets lichter vertoont. De donspartij van de hennen is grijs. De

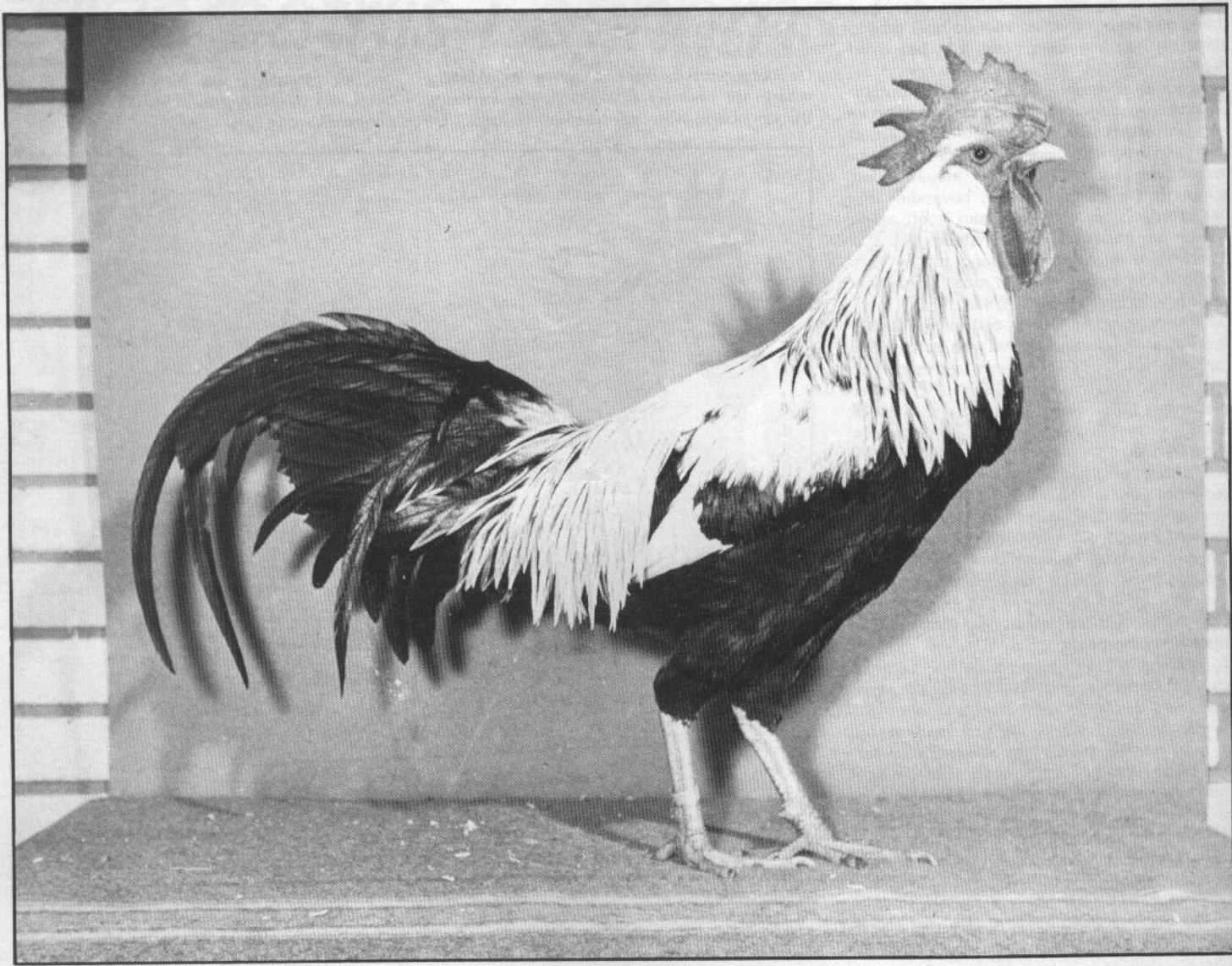
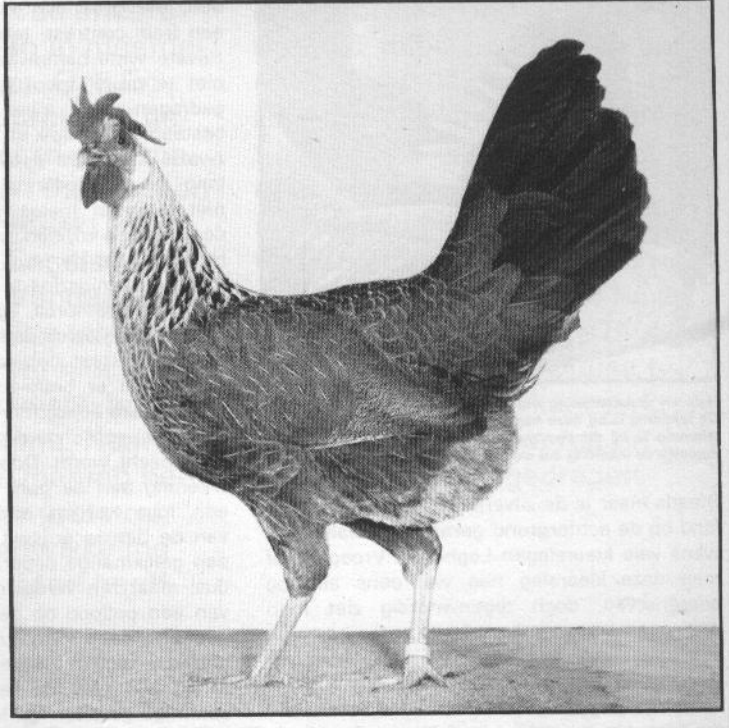
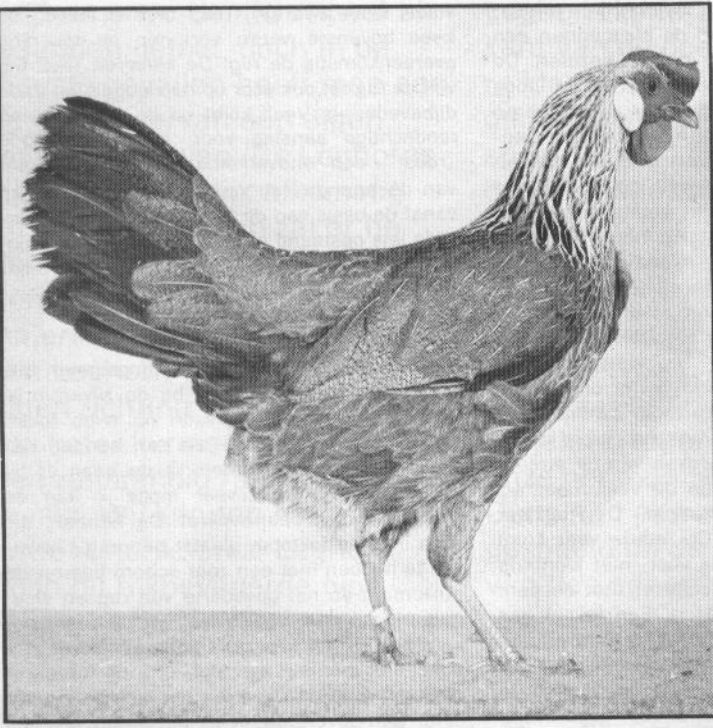
staart dient zwartgrijs aan te zien, alleen de twee bovenste veren vertonen de tekening overeenkomstig de rug. De kleur en tekening van de rug zet ook door op de vleugels en in de dijbevedering. Vaak komt op de vleugels een roodachtige aanslag voor, het zogenaamde „roest“, een onoverkomelijke fout. De kam van de hennen valt naar één kant, niet slap vanaf de basis van de kam, doch aan de voorzijde iets opstaand en dan omvallend. De oogkleur van de zilverpatrijs Leghorns is oranje-rood.

HOE ZILVERPATRIJS LEGHORNS TE FOKKEN?

Om zowel goede tentoonstellingshanen als hennen te fokken zijn we bij de zilverpatrijs Leghorns zeker aangewezen op twee foktoemen, d.w.z. een hanen- en een hennen-foktoom. In de hanenfoktoom is de haan er bij voorkeur één, die zoveel mogelijk aan de standardeisen beantwoordt. De hennen, die men in deze foktoom plaatst behoren halsveren te hebben met een zeer scherp begrensde omzoming. In het gevederte van rug en vleugels mogen deze vogels wel wat aan donkere kant zijn en het kan zelfs geen kwaad er een enkel dier met een zeer donkere rug tussen te plaatsen. Zijn de rugveren dus aan de zwarte kant, dan levert dit geen bezwaren op, ook mag de rugveer wel wat omzoomd zijn, de zogenoemde flittertekening. Zeer donkergrijze staart en dons van deze zelfde kleur voltooien het gevederte der hanenfokhennen. De borst van deze hennen dient ook wat aan de donkere kant te zijn.

Deze zeer fraaie haan van de heer H. J. Wienk te Hengelo, een zeer enthousiast fokker van deze kleurslag Leghorns, won op „Oneto“ 1968 een eerste prijs met ZZG.

In de hennenfoktoom gaan we andersom te werk en moeten de hennen standaardmatige of tentoonstellingsdieren zijn, terwijl de haan, bij voorkeur, uit een fijne tentoonstellingshen afkomstig moet zijn. Deze haan mag niet crèmekleurig op de schouders zijn. Een wat gebroken, dus niet te scherpe middenstreep in hals en zadel is zeer aanbevelenswaardig. Dit komt de open pepering op de veren van de hennen ten goede, terwijl een tikje wit in de borst van de hanen ook hierbij helpt.

Zoals men weet worden op onze tentoonstellingen ook trio's gevraagd. Jaren geleden ging men zelfs zover ook hanen- en hennen-foktrio's toe te laten. Deze ziet men thans niet meer. Deze inzendingen hoorden, naar onze mening, ook niet op de tentoonstellingen thuis, doch dergelijke trio's hadden natuurlijk wel foktechnische waarde voor de fokkers en liefhebbers.

IN IEDER LAND EEN EIGEN TYPE LEGHORN

In onze bijdragen over hoenderrassen trachten we steeds lange verhalen over de ontwikkelingsgeschiedenis van een ras te vermijden. Af en toe gaan we ons er wel eens aan te buiten in de overtuiging, dat het de fokkers zal interesseren. De ontwikkelingsgeschiedenis van de zilverpatrijs Leghorn is een zeer lange, die we wel zullen beschrijven, doch u de details zullen onthouden, ten einde niet te langdradig te worden. We zullen bij enkele feiten blijven stilstaan.

Italië is het land, dat het ruwe materiaal voor de zilverpatrijs Leghorn geleverd heeft. Daar te lande waren het geen rasoenders, doch gewone legkippen van allerlei kleur. Wat wel opviel waren de gele benen. Destijds kende men in onze streken geen hoenders met gele benen en dit was dan ook voor de pluimveeliefhebbers een openbaring. Dat deze in Italië ontdekte hoenders nog eens tot rasoenders verheven zouden worden danken zij uitsluitend aan de Amerikaanse fokkers, die met veel moeite en energie de fokkerij en veredeling van het ras ter hand hebben genomen. Uiteindelijk hebben de Amerikanen aan het ras een geheel eigen type gegeven, dat we thans nog kunnen terugvinden in de bekende Amerikaanse witte Leghorns, een fijn dier dus met een aparte kamvorm en kamstructuur. Via Amerika kwamen de Leghorns of de Italianen, zoals ze toen ook genoemd werden, naar Engeland, doch daar vond het ras geen ingang, aangezien het type de Engelsen niet aanstond. Enkele Engelse fokkers gingen er toe over het ras zwaarder te fokken en ook de kopversierselen ondergingen een wijziging, waardoor weer een geheel eigen type Leghorn ontstond.

Of wij en de Duitsers de oorspronkelijke zilverpatrijs Leghorn uit Engeland ontvingen is niet bekend. Er zijn schrijvers uit de vorige

eeuw, die beweren dat ook West-Europa het ruwe materiaal uit Italië ontving. Wat we wel weten en ervaren kunnen is, dat zowel de Duitse als de Hollandse fokkers bij de creatie van het Leghorn-type een geheel eigen kant uitgegaan zijn, waardoor we nu spreken van het Nederlandse Standaardtype en het Duitse type.

In vorm en houding wijken de Leghorns van Duits Standaardtype in zoverre van die van het Nederlandse Standaardtype af, dat ze een meer achterwaartse staardracht hebben en daardoor langer en slanker tonen. Zadel en staart vormen bij de haan een flauwe gebogen lijn.

Bij de hen loopt de staart, welke meer gesloten gedragen wordt dan door de hennen van het Nederlandse type, in het verlengde van de aflopende rug, waardoor zij aanmerkelijk langer en slanker tonen dan de hennen van het Nederlandse Standaardtype. Ook hebben de dieren van Duitse fokrichting een meer opgerichte houding en lijkt het alsof de borst hoger gedragen wordt. De kopversierselen stemmen bij de Leghorns van Duits Standaardtype in vorm, grootte en dracht bij beide geslachten vrijwel overeen met die van het Nederlandse type. Aangezien we in Nederland alleen maar geconfronteerd worden met dieren van Nederlands en Duits origine zullen we het bij de beschrijving van deze verschillen laten.

Er komen nog meer fokrichtingen voor, zoals de Deense, de Zwitserse en de Luxemburgse met voor ieder land verschil van opvatting terzake type, vorm en kleur, maar aangezien deze dieren in ons land nimmer worden gezien zullen we de verwarring nationaal maar niet groter maken dan deze internationaal al reeds is. Men kan deze zaak bekijken zoals men wil, doch gezien al deze meningen en opvattingen terzake vorm, type en kleur wordt het naar onze mening hoog tijd, dat we bij voorbeeld komen tot een continentale Leghorn. Hiermede zou de zaak voor de fokker gemakkelijker gemaakt worden en bovendien zou het de populariteit van de Leghorns beslist ten goede komen.

HET VERSCHIL TUSSEN ZILVERPATRIJS EN SILBERFARBIG (DUITS ZILVER- PATRIJS)

Jaren geleden is men er in Duitsland toe overgegaan om te trachten zilverpatrijs te fokken uit één en dezelfde foktoom, zonder hanen- en hennenfoktomen dus. Om dit te kunnen bereiken heeft men toen wat moeten opofferen en wel in dit geval de prachtige zwarte borstkleur van de hanen. Bovendien vond de Duitse fokker de optredende omzoming om de veren van de hennen, het silberflitter, erg fraai. Met deze fok van silberflitter bij de hennen hebben de Duitsers met hun éénstamfok een kwaad in huis gehaald, wat de kleur en tekening van de hanen betreft, dat niet meer weg te fokken is. Alle fokkers van Leghorns bij onze Oosterburen waren ook niet direct ingenomen met deze koerswijziging, hetgeen we destijds, en soms nu nog, konden horen. Toen echter het besluit definitief was zijn de Duitse fokkers zich gaan aanpassen en het resultaat is geweest, dat de zilverpatrijs Leghorn zoals wij die kennen daar vrijwel geheel verdwenen is en er voor in de plaats is gekomen de silberfarbige, die

in grote aantallen op de Duitse shows wordt gezien.

We moeten toegeven, dat deze silberfarbige hennen schitterend zijn en er straalt een bijzondere aantrekkelijkheid van uit, doch de hanen die hieruit voortkomen, missen de egale groenglanzende zwarte borst, dijen en broek en tevens is de fraaie krachtige halsstreep-tekening in de hals en het zadel geheel verdwenen.

De mooiste, maar ook de moeilijkst te verkrijgen standardeisen waren daarmee onoverkomelijke bezwaren geworden en men moest dan ook wel, wilde men de silberfarbige hennen uit één stam fokken, de standardeisen voor de haan wijzigen en men heeft als gevolg daarvan de hanen met gezoomde en gevlekte borsten en zonder de zwarte schachtstreep-tekening moeten accepteren. Toen men zover was stond men voor het betreurenswaardige feit, dat men ter wille van de kleur der hennen de mooiste eisen voor de tekening van de hanen moest laten vallen.

Voor de kleur en tekening-beschrijving van onze Nederlandse zilverpatrijs Leghorns verwijzen we naar hetgeen we hierover aan het begin van dit artikel schreven. De kleur en tekening-beschrijving van de Silberfarbige haan is in feite met een paar zinnen af te doen. De grondkleur van het gehele dier is zilverwit, waarbij er op gelet moet worden, dat er in hals- en zadelbehang zo min mogelijk schachtstreep-tekening voorkomt. Vooral in het zadelbehang geldt de stelregel hoe minder hoe mooier. De borst, de dijen en het achterdeel zijn zwart, doch zoveel mogelijk met witte zoompjes en puntjes. De staart is, evenals bij de Nederlandse, geheel zwart. In de rest van het gevederde komt de silberfarbige haan grotendeels met die van het Nederlandse type overeen.

De hen kunnen we als volgt beschrijven. De rug, schouders en vleugels laten een grijsachtige gelijkmatige grondkleur zien en deze dieren hebben, evenals die van het Nederlandse type, een fijne zwarte pepering, echter met dit verschil dat er een scherpe brede grijswitte omzoming om iedere veer voorkomt. De schacht van iedere veer is witachtig. Voor het overige zijn er bij de hen weinig verschillen in de kleur en tekening te onderkennen.

Vooraf omdat er in het oosten van ons land nog wel wat Duits materiaal wordt ingevoerd dachten we, dat het zijn nut kon hebben eens over de type-, kleur- en tekeningverschillen het licht te laten schijnen.

De Leghorn is vóór alles een levendige en vitale vogel. Er zijn helaas stammen in ons land, die „overfokt“ zijn, hetgeen zijn oorzaak vindt in het te veel letten op hoge standardeisen in bevedering of anderszins met verwaarlozing van de vitaliteit der dieren. Al zijn sommige exemplaren nog zo traag in hun bewegingen, toch worden zij dan om de een of andere goede eigenschap in b.v. de tekening voor de fokkerij aangewend, waardoor men weer slappe en dromerige figuren terug fokt, die het allerminst doen in een tentoonstellingskooi en bovendien niet kunnen bogen op enige productiviteit. Een Leghorn haan of hen moet de liefhebber onmiddellijk bekoren door de vlotte en vitale verschijning. Slappe dieren hebben niets gemeen met de gezonde vogel, die men in dit ras ziet. C. AALBERS

Rechtsboven: Een bijzonder mooie hen van de heer A. Alkema te Foxhol. Het dier won op „Ornithophilia“ 1970 een eerste prijs ZG.

Linksboven: De heer Wienk te Hengelo showde in 1965 tijdens „Oneto“ deze hen van klasse. Het dier won voor haar eigenaar een eerste prijs ZG.

Onder: „Oneto“ 1969 bracht in de hanenkamp deze haan als winnaar. Het dier was van de heer Kamphuis te Dene-kamp en bracht het tot eerste prijs ZG. Jammer dat het dier zich tijdens het fotograferen niet correct stelde.

(Foto's: C. Aalbers)